

Avtaleparter

Innspill jordbruksforhandlinger 2012

Landbruksvikarordningen

Dette er en svært god ordning for bøndene, ansatte og avløserlagene.

- **Tilskudd til administrasjon**
Tilskuddet pr årsverk til landbruksvikar må økes i takt med kostnadsutviklingen. Kostnaden til opplæring, kompetanseheving, praksis og etterutdanning av landbruksvikarene må bli en del av tilskuddet og ikke belastes administrasjonstilskuddet.
- **Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen**
Tilskudd pr. årsverk landbruksvikar har stått i ro siden 2009, mens egenbetaling har økt i takt med dagsats under sykdom. Dette fører til en dyrere ordning for gårdsbruk som ikke har full dagsats.
- **Fordeling av overskudd/underskudd**
Overskudd i ordningen blir i dag trukket inn, mens underskudd må dekkes av avløserlagene. Det må bli mulig å se overskudd /underskudd over flere år, minimum 3, helst 5 år.
- **Fordeling av ubenyttede årsverk**
Ubenyttede årsverk må kunne omfordes innen fylket og mellom fylker. Det må arbeides for å få lik saksbehandling og tolkning av reglene i fylkene.
- **Egenmelding for bønder bør tas opp til ny vurdering.**

Sykdom

- **Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen**
For å ta igjen tidligere tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd pr. dag under sykdom i år økes til kr. 1.600,-. Satsen må hvert år etter dette følge kostnadsutviklingen.
- **Avkorting mot andre lønnsinntekter**
For å få lik behandling bør samordning av tilskudd med lønnsinntekt utenfor gården tas vekk.
- **Forskrifta må tilpasses folketrygden**
Regelverk må følge forandringer i folketrygden, spesielt gjelder dette ved svangerskapspermisjon. Dette er et viktig moment med tanke på rekruttering av unge til næringen.
- **Krav til næringsinntekt for nyetablerte**
Nyetablerte må slippe kravet til næringsinntekt for å få tilskudd under sykdom. Også dette er viktig moment med tanke på rekruttering av unge til næringa.

Ferie/fritid

- **Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen**
For å ta igjen tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd ferie/fritid økes til kr. 75.000,-. Satsen må hvert år etter dette følge kostnadsutviklingen.
- **Ekstra utbetaling av tilskudd ferie/fritid**
Det bør innføres en ekstra dokumentert utbetaling i februar, med søknad i august, for medlemmer av avløserlag.

Se vedlegg for mer utfyllende informasjon

Vedlegg

Landbruksvikarordningen

For videre utvikling av ordningen er det viktig å se på følgende;

Tilskudd til administrasjon

Tilskuddet pr årsverk til landbruksvikar må økes i takt med kostnadsutviklingen. Kostnaden til opplæring, kompetanseheving, praksis og etterutdanning av landbruksvikarene må bli en del av tilskuddet og ikke belastes administrasjonstilskuddet.

- En landbruksvikar skal kunne gå inn og overta driften på et gårdsbruk i akutte situasjoner. Kompetansen må til en hver tid være på et nivå som kan takle ulike produksjoner. Kontinuerlig opplæring og kompetanseheving er kostbart. I dag blir kostnaden belastet som en del av administrasjonstilskuddet, noe som tar store deler av dette tilskuddet. Administrering av ordningen er arbeidskrevende.

Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen

- Tilskudd pr. årsverk landbruksvikar har stått i ro siden 2009, mens egenbetaling har økt i takt med dagsats under sykdom. Dette fører til en dyrere ordning for gårdsbruk som ikke har full dagsats.

Fordeling av overskudd/underskudd

Overskudd i ordningen blir i dag trukket inn, mens underskudd må dekkes av avløserlagene. Det må bli mulig å se overskudd /underskudd over flere år, minimum 3, helst 5 år.

- I år med mye sykdom blant bøndene vil ordningen lett gå med underskudd
- Ved underskudd er det laget som må ta kostnadene på egen drift, men ved overskudd trekker staten tilskuddet tilbake.
- Den usikre økonomien fører til at mange avløserlag vegrer seg for å satse på faste stillinger.

Fordeling av ubenyttede årsverk

Ubenyttede årsverk må kunne omfordeles innen fylket og mellom fylker. Det må arbeides for å få lik saksbehandling og tolking av reglene i fylkene.

- Om det fra år til år viser seg at årsverk blir ubenyttet i enkelte lag må disse kunne omfordeles innen fylket. Om det fra år til år viser seg at et fylke har ubenyttede årsverk må andre fylker kunne overta disse.

Egenmelding for bønder bør tas opp til ny vurdering

- Egenmelding over tre dager kunne tidligere benyttes i landbruksvikarordninga, og denne må på plass igjen. Det er ikke alltid mulig å komme seg til lege for å få sykemelding. Dette fører til at mange går for lenge, som igjen fører til lengre sykemeldinger.

Sykdom

Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen

For å ta igjen tidligere tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd pr. dag under sykdom i år økes til kr. 1.600,-. Satsen må hvert år etter dette følge kostnadsutviklingen.

- Når det gjelder avløsning under sykdom er den reelle kostnaden i 2011 kr. 1.598,00¹ pr. dag, mens tilskuddet fra 1.1.2012 er kr. 1.300,- pr. dag. Dette fører til en egenandel pr. dag på kr. 298,00. Ved langvarig sykdom fører dette til en stor økonomisk belastning i tillegg til sykdommen. I verste fall, økonomisk ruin.

Avkorting mot andre lønnsinntekter

For å få lik behandling bør samordning av tilskudd med lønnsinntekt utenfor gården tas vekk.

- Det bør ikke være slik at bonden må subsidiere sykdomsavløsning på gården med andre inntekter. Om en gårdbruker har arbeid ved siden av gårdsbruket og blir syk, samordnes tilskuddet med sykepengene brukeren får fra NAV eller privat arbeidsgiver for arbeidet utenom gården. Selv om dette er inntekter som er relatert til arbeid utenom gården fører de til trekk i tilskuddet. Stram likviditet er en viktig grunn til at mange bønder må arbeide utenfor gården. Disse bør ha de samme rettigheter som de som arbeider heltid på gården.

¹ Kr. 213,10 pr. time x 7,5 timer

Forskriften må tilpasses folketrygden

Regelverk må følge forandringer i folketrygden, spesielt gjelder dette ved svangerskapspermisjon. Dette er et viktig moment med tanke på rekruttering av unge til næringen.

- Spesielt har regelverket ved svangerskap sakkert akterut i forhold til forandringer som er gjort i Folketrygden. Tidskonto og forskyving/gradering av permisjon er ikke tatt inn i forskrift. I tillegg er det på noen andre områder også behov for tilpassing.

Krav til næringsinntekt for nyetablerte

Nyetablerte må slippe kravet til næringsinntekt for å få tilskudd under sykdom.

- Selv om det er rom for å gi dispensasjon så er dette et usikkert moment. Bønder som har vært samboere før de blir gift får ikke dispensasjon fra kravet om næringsinntekt for nye brukere. I andre sammenhenger blir det operert med at en må ha vært samboer i minst to år før reglene gjelder. Det bør gjelde her også, særlig siden samboere ikke kan dele næringsinntekt i enkeltpersonforetak.

Ferie/fritid

Tilskuddet må følge kostnadsutviklingen

For å ta igjen tap i kostnadsutviklingen bør tilskudd ferie/fritid økes til kr. 75.000,-.

Satsen må hvert år etter dette følge kostnadsutviklingen.

- Antall dager/timer ferie og fritid en bonde får for tilskuddet er kraftig redusert da utviklingen i tilskudd ikke følger kostnadsutviklingen. Selv om lønn til avløsere er lav i forhold til mange andre yrkesgrupper er timeprisen bonden må betale for kvalifisert arbeidskraft i 2011 kr. 213,10² inklusive sosiale utgifter, forsikringer og administrasjon. En bonde med maks tilskudd på kr. 66.600,- vil da kunne få ferie/fritidsavløsning i ca. 312,5 timer eller ca. 41 dager. I 1999 kostet arbeidskraften 137,70³ i timen, og maks tilskudd var kr. 48.000,-. Samme bonde fikk da ca. 348,5 timer eller ca. 46 dager ferie/fritidsavløsning for tilskuddet.

Ekstra utbetaling av tilskudd ferie/fritid

Det bør innføres en ekstra dokumentert utbetaling i februar, med søknad i august, for medlemmer av avløserlag.

- Ved å innføre en ekstra dokumentert utbetaling vil mange problem bli løst;
 - Unge bønder som starter opp slipper å forskuttere i 18 måneder
 - Bedre likviditet i ordningen fører til mer ferie/fritid for den enkelte
 - Avlastning ved ferie/fritid vil føre til mindre sykdom og færre ulykker
 - Mer stabil sysselsetting av arbeidskraft, dvs. bedre tilgang på kvalifisert arbeidskraft
 - Bedre beredskap ved sykdom
- Gode og stabile velferdsordninger er en viktig faktor for rekruttering til næringen. Mangel på ferie og fritid er en faktor som gjør at mange velger å slutte.

Med helsing
Norske Landbrukstenester

Frode Alfarnes
Dagleg leiar

² Minsteløn pr. time kr. 155,95. Sosiale kostnader, forsikring med mer 36,7 %

³ Løn pr. time kr. 103,05. Sosiale kostnader, forsikring med mer 33,6 %